

ישיבת קמניץ ירושלים כנסת בית יצחק ע"ר 580029239
רחוב יחזקאל 22, ירושלים
ע"י מר משה אייכלר
נייד: 052-7120666 פקס': 02-5385194

העוררת

- נ ג ד -

משרד החינוך
ע"י ב"כ מלשכת היועצת המשפטית במשרד החינוך
רח' דבורה הנביאה 2, ירושלים
טל: 02-5603740 פקס': 02-5603840

המשיב

החלטה

בפנינו ערר על החלטה שניתנה על ידי המשיב להעניק לעוררת רשיון (בקשה לחידוש רשיון) לבית ספר לב אברהם סמל מוסד 361030 בירושלים, עבור שנה"ל תשפ"ד בתחולה מתאריך 31.1.2024 ולא מפתחת שנה"ל.

במסגרת הערר נטען כי יש להורות למשיב להקדים את מועד תחולת הרשיון שניתן לעוררת לתאריך 1.9.2023.

עיקר נימוקי העוררת

בכתב הערר טענה העוררת כי היא עמותה ללא כוונת רווח שמפעילה רשת מוסדות חינוך.

העוררת תארה בכתב הערר את השתלשלות העניינים בנוגע לחוות דעת שניתנו על ידי לשכת הבריאות בעבר, החל משנת 2021.

לטענתה, בתאריך 21.6.2021 התקיימה ביקורת משרד הבריאות ובעקבותיה ניתנה חוות דעת חיובית. לאחר כחודשיים ניתנה חוות דעת חיובית מותנית ותנאי לאישור היה נספח סניטרי מעודכן עד לתאריך 31.1.2022.

בתאריך 23.1.2022 שלחה העוררת אישור תיקון ליקויים כנדרש.

החל מתאריך 23.1.2022 ועד לתאריך 8.3.2023 נשלחו על ידי המשיב ללשכת הבריאות 27 בקשות ותזכורות למתן חוות דעת למוסד.

בתאריך 21.3.2023 קיבלה העוררת חוות דעת בריאותית שלילית מותנית, כאשר כל הליקויים שהופיעו בחוות הדעת התייחסו להפעלת המטבח בבית הספר.

בתאריך 30.3.2023 שלחה העוררת אישור תיקון ליקויים. ממועד זה ועד ליום 17.7.2023 נשלחו לידי המשיב 7 תזכורות ללשכת הבריאות לקבלת חוות דעת לאחר תיקון ליקויים.

בתאריך 27.7.2023 התקבלה חוות דעת שלילית מותנית בתיקון ליקויים שעניינם המטבח שבבית הספר.

בתאריך 7.8.2023 נשלח על ידי העוררת מכתב נוסף בדבר תיקון הליקויים במסגרתו טענה העוררת כי היא פעלה כמיטב יכולתה לתיקון הליקויים שנמצאו במטבח. העוררת טענה כי מכיוון שבתאריך 27.7.2023 עדיין נמצאו פערים שלפי חוות הדעת התברואתית לא אפשרו לתת אישור להפעלת המוסד החינוכי, ובשים לב למועד הקרוב לפתיחת שנת הלימודים, החליטה העוררת שהמטבח לא ישמש עוד את תלמידי בית הספר עד לקבלת אישור גורמי המקצוע להפעלת המטבח.

בתאריך 8.11.2023 נשלח לעוררת מכתב התראה/שימוע לפני אי מתן רשיון שעניינו חוות הדעת הבריאותית השלילית כאמור.

בתאריך 9.11.2023 שלחה העוררת שוב מכתב תיקון ליקויים בו ציינה כי השקיעה רבות בתיקון הליקויים וברכישת ציוד מטבח בהתאם לדרישות הביקורת אך היות ועדיין לא ניתן האישור, לא תינתן הזנה לתלמידי המוסד עד לקבלת אישור לשכת הבריאות.

בתאריך 11.1.2024 לאחר 9 פניות אל לשכת הבריאות התקבלה שוב חוות דעת שלילית מותנית בתיקון ליקויים אשר בה נרשמו שוב כל הליקויים שעלו בעבר ושהעוררת כבר השיבה עליהם.

בשלב זה שכרה העוררת יועץ חיצוני שיפנה אל לשכת הבריאות ולאחר תיקון דרישות ושינוי תוכנית המטבח שאושרה על ידי משרד הבריאות, פעלה העוררת לשיפוץ המטבח ולרכישת ציוד נוסף ובתאריך 31.1.2024 שלחה למשיב מכתב תיקון ליקויים נוסף.

בתאריך 22.2.2024 התקבלה חוות דעת חיובית מלשכת הבריאות וניתן לעוררת רשיון למוסד החינוך עבור שנה"ל תשפ"ד כאשר הוא בתוקף החל מתאריך 31.1.2024.

העוררת טענה כי היא השיבה למכתב השימוע מיום 8.11.2023 אך המשיב לא התייחס לאמור בתשובה ולא התקיים שימוע בטרם ביטול הרשיון. כך הופרה חובת השימוע מצד המשיב.

העוררת טענה כי היא מפעילה את בית הספר בהצלחה, הסתמכה על מדיניות המשיבה ומשרד הבריאות ובמידה ולשכת הבריאות הייתה פועלת כנדרש ממנה, הייתה העוררת פועלת במועד מוקדם יותר ולא היה עיכוב עד לחודש ינואר 2023 במתן הרשיון. העוררת טענה כי המשיב לא פעל להגן על אינטרס ההסתמכות של העוררת.

בנוגע לנוהל תחולת רשיון נטען כי ליקויי התברואה תוקנו עד לפני פתיחת שנת הלימודים כפי שטענה העוררת במכתבה מיום 7.8.2023 בו רשמה כי המטבח לא יספק הזנה לתלמידי בית הספר עד להשלמת השיפוץ וקבלת אישור. לכן יש להעניק את הרשיון בתחולה מיום 1.9.2023.

העוררת טענה כי גם בבחינת פרשנות נוהל תחולת הרשיון יש לקבל את עמדתה, לקבל את הערר ולקבוע את תחולת הרשיון החל מיום 1.9.2023.

עיקר נימוקי המשיב

המשיב טען בכתב התגובה לערר כי הבקשה לחידוש הרשיון הוגשה ביום 16.1.2023.

ביום 22.1.2023 העביר המשיב תזכורת לרשות הבריאות לקבלת חוות דעת לשנה"ל תשפ"ג.

ביום 21.3.2023 המציאה רשות הבריאות חוות דעת שלילית מותנית בהתבסס על ביקורת שנערכה ביום 15.3.2023. בחוות הדעת מופיעים ליקויים בנוגע להפעלת מטבח לקויה ביותר.

ביום 22.3.2023 שלח המשיב לעוררת דרישה לתיקון הליקויים עד ליום 4.4.2023.

בתאריך 30.3.2023 צירפה העוררת הודעה בדבר תיקון הליקויים בהתאם לחוות הדעת.

ביום 27.7.2023 המציאה רשות הבריאות חוות דעת שלילית מותנת שניה על יסוד ביקורת נוספת שנערכה במוסד ביום 20.7.2023, בה נכתב כי לא ניתן לאשר את חידוש הרשיון היות והפעלת המטבח לקויה ביותר, מהטעמים שפורטו בחוות הדעת.

ביום 28.7.2023 שלח המשיב דרישה לתיקון כל הליקויים מחוות הדעת עד ליום 10.8.2023.

ביום 7.8.2023 צירפה העוררת הודעה בדבר תיקון הליקויים בה צויין, בין היתר, כי מכיוון שהם עומדים לפני פתיחת שנת הלימודים, מציעה העוררת להפסיק לעת עתה את פעילות המטבח עד לקבלת הייעוץ המקצועי ואישור משרד הבריאות. צויין כי גם כיום חלק מהתלמידים הולכים לבתיהם בהפסקת הצהריים.

ביום 8.11.2023 שלח המשיב לעוררת מכתב התראה/שימוע לפני דחיית הבקשה בעקבות חוות הדעת התברואתית השלילית.

ביום 13.11.2023 שלחה העוררת הודעה בדבר תיקון ליקויים בהתייחס לחוות הדעת השניה בצירוף תמונות.

ביום 11.1.2024 התקבלה חוות דעת בריאותית שלילית נוספת.

ביום 31.1.2024 שלחה העוררת הודעה בדבר תיקון הליקויים בצירוף תוכנית אדריכלית בהתייחס לחוות הדעת התברואתית השלישית. בעקבות כך, התקבלה חוות דעת חיובית מרשות הבריאות ביום 22.2.2024.

ביום 5.3.2024 קיבלה העוררת רשיון למוסד בתחולה מיום 31.1.2024.

המשיב ציין כי התקיים עם העוררת שיח בניסיון לבחון אפשרות להגיע להסדר מחוץ לכותלי הוועדה לפיו העוררת תקבל את הרשיון בתחולה מפתחת שנת הלימודים כנגד תצהיר חתום במסגרתו תצהיר כי לא עשתה שימוש במטבח מפתחת שנת הלימודים ועד לתיקון כל הליקויים כנדרש. הצעה זו שהעלתה העוררת הועברה לרשות הבריאות שהודיעה כי רק בביקורת מפברואר 2024 נמצא כי תוקנו הליקויים, אולם המטבח פעל בכל עת ובכל ביקורת שנערכה. משכך המשיב לא נעתר להצעת העוררת.

המשיב הפנה לאמור בסעיף 6 לחוק הפיקוח על בתי ספר, התשכ"ט-1969 (להלן: "חוק הפיקוח") לפיו לא יינתן רשיון למוסד חינוך ללא אישור חיובי מלשכת הבריאות. בעניינה של העוררת התקבלו שלוש חוות דעת שליליות ולכן לא ניתן להיעתר לטענת העוררת לפיה יש להעניק לה רשיון בתחולה מפתחת שנת הלימודים.

דיון והכרעה

ביום 17.6.2024 התקיים דיון בפני הוועדה בנוכחות נציגי העוררת ונציגי המשיב. הצדדים העלו טענותיהם בעל פה והשיבו לשאלות הוועדה.

לאחר שהוועדה שמעה את טענות הצדדים, חזרה ועיינה בכתבי הטענות ובכל המסמכים שהוגשו, החליטה הוועדה לדחות את הערר ולהלן נימוקי החלטתה.

בהתאם להוראות חוק הפיקוח, המבקש להקים ולנהל מוסד חינוך חייב על פי חוק לקבל רשיון ממוסד החינוך להפעלת בית הספר. כך נקבע בסעיף 3 לחוק הפיקוח:

"לא יפתח אדם בית ספר ולא יקיימו אלא אם יש בידו רשיון לפי חוק זה ובהתאם לתנאיו ולא יפרסם אדם פתיחת בית ספר אם אין עליו רשיון כאמור (להלן-רשיון)".

גוף שמבקש רשיון לפתוח ולקיים מוסד חינוך נדרש לפנות בבקשה למנכ"ל משרד החינוך ולצרף לבקשתו את הפרטים הנדרשים על פי חוק. הבקשה נבחנת על ידי אגף לחינוך מוכר שאינו רשמי במשרד החינוך בהתאם להוראות חוק הפיקוח, לתקנות פיקוח על בתי ספר (בקשה לרשיון) התש"ל – 1970, לכללי פיקוח על בתי ספר (מבחנים למתן רשיונות), התשל"א-1971 ולנוהלי משרד החינוך. בין היתר יש צורך לקבל אישור של משרד הבריאות, לקיים רמה נאותה של תכנית לימודים, הכשרת סגל, מבני גישה, לעמוד בתנאי בטיחות הנדרשים ולהראות בסיס כספי לקיומו של מוסד החינוך (ר' בין היתר סעיפים 4-6 לחוק הפיקוח).

סעיף 9(א) לחוק הפיקוח, קובע כדלהלן:

"(א) לא יתן המנהל הכללי רשיון אלא אם הוא סבור כי תובטח רמה נאותה בהתאם לתקן ולנהוג בסוג בית-הספר שהבקשה מתייחסת אליו בעניינים המפורטים להלן:

- (1) תכנית הלימודים, מערכת השיעורים ומשך הלימודים;
  - (2) הכשרתם וכשרם המקצועי של סגל עובדי החינוך;
  - (3) מבני בית-הספר והגישה אליהם, החצר, מספר הכיתות וחדרי-הלימוד, הספח והשירות;
  - (4) תנאי הבטיחות בבית-הספר;
  - (5) הריהוט והציוד של בית-הספר;
  - (6) הבסיס הכספי לקיום בית-הספר.
- (ב) במתן החלטתו בדבר העניינים המפורטים בסעיף קטן (א), יתחשב המנהל הכללי בסוג בית הספר ובגילם וצרכיהם של התלמידים – הכל בהתאם לכללים שהתקין שר החינוך והתרבות בהתייעצות עם ועדת החינוך והתרבות של הכנסת".

בעניין בר"ם 5776/13 עמותת מקום להיות – בית הספר מעיין נ' מנכ"ל משרד החינוך (נבו 26.8.2013) בפסקה 16 נקבע כי מטרתו של הליך הרישוי הוא:

"לוודא כי המוסד החינוכי עומד בסטנדרטים ראויים בהיבטים של בטיחות, בריאות, פדגוגיה ובהיבטים נוספים, שמטרתם להבטיח את טובת התלמידים".

ר' גם בר"ם 9954/16 משרד החינוך נ' בית ספר יפיע לחינוך ורווחה בע"מ (נבו 3.1.2017).

על מנת ליישם את הוראות חוק הפיקוח הותקנו תקנות ונקבעו נהלים, ובכלל זה נוהלי רישוי.

בענייננו, הבקשה לחידוש הרשיון הוגשה ביום 16.1.2023 ונותבה בין היתר למשרד הבריאות לקבלת חוות דעת תברואתית בהתאם להוראות סעיף 6 לחוק הפיקוח אשר מורה כדלקמן:

אישור רשות הבריאות

6(א) המנהל הכללי יעביר העתק של הבקשה ושל מצורפותיה לרשות הבריאות, ולא יתן רשיון אלא לאחר שרשות הבריאות אישרה כי אין היא מתנגדת למתן הרשיון מבחינת התברואה ומבחינת דרישות חוק החזקת תכשיר אפינפרין במוסדות חינוך ובמקומות ציבוריים, התשע"ח-2018.

(ב) רשות הבריאות תעביר את החלטתה למנהל הכללי תוך חודשיים מיום קבלת העתק הבקשה.

העוררת לא חלקה על ממצאי הביקורות התברואתיות והאמור בחוות הדעת התברואתיות שהתקבלו בעניינה. לטענתה היות וביקשה להחריג את המטבח מבית הספר, היא זכאית לרשיון בתחולה מתחילת שנת הלימודים.

ב"כ העוררת טען בדיון כי **"יש הסכם שכירות משנה, לשם, שמראה שיש את השימוש ... זאת אומרת, שאפשר להוכיח בקלות שלא המוסד הוא היחידי שמשתמש באגף הזה של הבניין"** (עמ' 5 לפרוטוקול הדיון).

במהלך הדיון נשאל ב"כ העוררת האם המטבח עבד באותה עת מתשובותיו למדים כי המטבח פעל, אך לטענתו לא עבור התלמידים (ר' בעמ' 7 לפרוטוקול הדיון).

כפי שהובהר על ידי המשיב ובהתאם לעמדת משרד הבריאות שערך מספר ביקורות במקום, המטבח היה פעיל, גם אם לא שימש את מוסד החינוך כטענת העוררת, טענה שלא הובאה ראיה לאמת אותה. העוררת טענה כי השכירה את המטבח לגוף חיצוני אך בפועל הטבח במקום היה עובד שכיר של העוררת והמטבח פעל (עמ' 16-17 לפרוטוקול הדיון). לא הוצגו אסמכתאות על ידי העוררת להוכחת טענותיה וספק רב אם היה בכך כדי להואיל. מדובר במטבח שממוקם בתוך המוסד החינוכי ומהווה חלק בלתי נפרד ממנו.

סגנית מנהל אגף רישוי במשיב, הגב' בתי ללוש הבהירה בדיון כי בכל פעם שביקרו במקום המטבח פעל (עמ' 10 לפרוטוקול הדיון) וזו גם הייתה תשובת משרד הבריאות שסרב להצעה לאפשר להקדים את תחולת הרשיון על בסיס הצהרת העוררת כי לא עשתה שימוש במטבח עד למועד בו התקבלה חוות דעת חיובית בעקבות תיקון הליקויים.

ב"כ המשיב הבהיר כי במהלך ההידברות בין הצדדים בניסיון להגיע להסדר, לא היה ידוע למשיב כי המטבח הופעל על ידי גורם חיצוני (עמ' 11 לפרוטוקול הדיון) ולכן לא ניתן לבסס את טענת העוררת על הסכמת המשיב להסדר על בסיס הצהרה כפי שנטען על ידי העוררת.

המו"מ בין הצדדים ממילא אינו רלוונטי להכרעה בתיק שכן לא הבשיל לכדי הסדר. הוועדה סבורה כי בנסיבות העניין לא ניתן להסתפק בהצהרה של העוררת כאשר מבחינה עובדתית המטבח פעל. לא מדובר במטבח מנותק למוסד החינוך והעוררת אינה עוסקת בהסעדה (שלא מן הנמנע עיסוק שדורש רישוי נפרד). נראה כי המשיב בכלל לא בחן את הטיעון העובדתי שהועלה בדיון לפיו במקום מצויים תלמידים אמריקאים בהפרדה לפי טענת העוררת (ר' בעמ' 13-14 לפרוטוקול הדיון).

נציג העוררת הבהיר כי טבח מועסק על ידי העוררת כעובד שכיר והוא בישל עבור אמריקאים ששילמו לעוררת עבור ההסעדה. תשתית ראייתית לא הונחה לעניין זה ובכל מקרה כאמור, מדובר בחלק בלתי נפרד מפעילות בית הספר ואין כל מקום להסתפק בהצהרת העוררת לפיה המטבח לא שירת את התלמידים באותה תקופה.

ביום 31.1.2024 שלחה העוררת הודעה על תיקון הליקויים שהופיעו בדוחות הביקורת התברואתיות. משאושר על ידי משרד הבריאות כי הליקויים תוקנו ניתן לעוררת רשיון למוסד בתחולה מיום 31.1.2024.

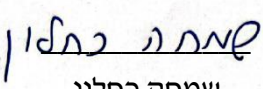
המשיב פעל בהתאם לאמור בנוהל קביעת תחולת רשיון למוסד חינוך (להלן: "נוהל תחולת רשיון") לפיו כאשר "בעלות שהגישה בקשת רישוי במועד הקבוע, אולם התקבלו עבודה חוות דעת שליליות (שאינן מתבססות על אי מילוי טופס כנדרש או על אי הגשת מסמך שהיה קיים באותו מועד) מאחד מגורמי המקצוע והבעלות הודיעה על תיקון הליקויים, הרי שככל שיינתן רשיון, תחולתו תהיה **מיום הודעת הבעלות על תיקון הליקויים (ולאחר שתיקון הליקויים אכן אושר על ידי הגורם המקצועי).**

לנוכח האמור לעיל, הוועדה אינה מוצאת כי בנסיבות העניין יש מקום להיעתר לטענות העוררת ולהתערב בעמדתו של המשיב ובהחלטתו.

לנוכח האמור החלטנו לדחות את הערר. לא מצאנו טעמים לקבוע כי יש מקום להתערב בהחלטות נשוא הערר שעניינן מועד תחולת הרשיון שניתן לעוררת לשנה"ל תשפ"ד.

זכות ערעור לפי סעיף 14א לחוק הפיקוח לבית המשפט לעניינים מינהליים בהתאם לתקנות בתי משפט לעניינים מינהליים (סדרי דין) התשס"א-2000.

ניתן ביום כ"ה בתשרי תשפ"ה, 27 באוקטובר 2024.

שמחה כחלון
חברת ועדה

מיטל קורקוס, עו"ד
יו"ר הועדה

אפרת קפלן, עו"ד
חברת ועדה